

համար գծած է, — Հիմնադրիս առաջարկով, — նոյն Սուրբին նկարը, որ ցայսօր պահուած է: Կը խօսի նաև Ս. Յովսեփայ պատկերի մը շինութեան մասին, որ անշուշտ Վաղդրիս Աւանդատան համանուն խորանին պատկերն ըլլալու է: Սոյն պատկերներէն ոչ մէկն իր վրայ նկարչին անունը կը կրէ: Ս. Բենեդիկտոսի նկարի մասին Մխիթարայ վարուց կենսագիրները և թէ Միաբանութեանս նախկին արձանագրութիւնները կ'ըսեն արդէն, որ Յովհ. պատկերահանինն է. սակայն կը լռեն բացարձակապէս Ս. Յովսեփայ նկարի մասին:

Հայ արուեստագէտիս թուղթին մէջ կը գտնենք նաև յիշատակութիւն մը Ասսեսմանիի մասին, սակայն առանց անուան, որով չենք կրնար հաստատապէս ըսել թէ ո՞ր Ասսեսմանին է. բուն երևելի արևելագէտը (որ գրած է Մխիթարայ մասին այսպէս. «*Թէ՛ բարեպաշտութեամբ և թէ՛ զիտութեամբ երևելի անձ մ'է, ինձ ալ մտերիմ բարեկամ՝*») թէ անոր թողը Ստեփաննոս-Էվօզ Ասսեսմանի (1702-1782), շարունակողն անոր համբաւին: Որոշ փաստ մը ղեռ չունենալով ձեռքերնիս՝ կը համարինք որ աւելի վերջինս ըլլայ, այն՝ որ Հաւատոյ Տարածման կողմէ իբրև Միասինար երկար ատեն Արևելք ալ գտնուած է, և հուսկ Հոռովայ մէջ մեծանուն արևելագէտին յաջորդ կը կարգուի, անոր մահուանէն վերջ, Վատիկանեան Մատենադարանի Գրապետութեան պաշտօնին մէջ:

Մեր նամակագիրը թերևս նախորդէն զանազանելու համար է որ զայս կ'անուանէ «*մարտիոյսյու մօնսիկեօր ասիմանիկ*»:

Գերյարգելի և գերապատուելի տերութեան ձերում  
սիրով և խոնարհարար սուրբ սչև համբարում

... Վասն սրբոյն պէնէտիքոսի պատկերի կողմանէ յայտ լիցի Գերյարգելութեան ձերում պատճառն չուղարկելոյս, երբ տիրացու երեմեան ճանապարհորդ եղև թէպէտ պատկերն վերջացուցեր էի, որպէս ինքն տեսաւ, բայց ոչ էր բաւականապէս չորացեր որ փաթթէի և դուրս մէջ դնէի. վասն որոյ ետո մնաց. ետոյ տամպուրաճու տղին հետ կարէի ուղարկել, Սուրբն ուսէփ արքեպիսկոպոս Պէնէտիքոս, թէ սպասէ մինչև և ես պատրաստիմ ի միատեղ ճանապարհորդ լիցուք, արժամայն նոյն սուրբն Պէնէտիքոսն հաճեցաւ մնալ և ըսպասել պատրաստութեան սրբոյն ուսէփու որ և միատեղ ճանապարհորդ լիցի: Վասն որոյ և ես որդիական համարձակութեամբ աղաչեմ զամենապատուելի հայր[ը] իմ վասն նոյն սուրբ ուսէփա խաղեր ինձ ներումն շնորհեօ. երկարապէս ըսպացեցեր վասն սուրբ Պէնէտիքոսի խաթ[ե]ր, փօքր ինչ ևս համբերել ի պատիւ սրբոյն ուսէփայ:...

Այսօր ալիկուռնաու գիր արի որ պետրոս կաթողիկոսն ընդ իւր մի եպիսկոպոս, մի վարդապետ և մի տիրացու ծովով ճանապարհ ելած է տեղս գալու. մարտիոյսյու մօնսիկեօր ասիմանին գրած էր թէ իւրեան տուն պատրաստէ. յաժմս ինքն Ալիկուռնայու Վրդանէս եպիսկոպոսին գրած է թէ եկեղեցին տեղ պատրաստէ, ինձ մէկ նեղութիւն և ձանձրութիւնն է դորայ այս եկեղեցին գալն, տարի երկու ամիս պատկերահանութիւն չեմ կարեր աներ կամ եկեղեցնայ ծառայութիւն՝ կամ եկող զնացողաց զահմէթ և խըզմէթ:...

Յամի տեան 1741  
օգոստոսի 4 [Հոռով]

Խոնարհագոյն ծառայ  
պատկերահան Յոհաննէս

### ՃԵ.

Դաժան և անսիրտ արարքի մը նկարագրութիւնը տալէ վերջ՝ այսպէս կը գրէ Հ. Թէղորոս. «*Ի ձեռն վերապատուեցելոյ տեառն տեառն Յակոբ վարդապետին*

1. Assemani. Bibliotheca orient. I. 557.  
Մայր Դիւան